

Veronique Puts

DAG, dierbaar DIER

TROOST EN WIJSHEID
BIJ HET AFSCHIED VAN
JE BESTE VRIEND

Voor G.
de lach na de tranen

*‘Want beter is te verliezen,
oh, veel beter te verliezen,
dan nooit te hebben liefgehad.’*

Inhoud

9	Voorwoord
	De dood had blauwe ogen

13	Deel 1
	Afscheid nemen. Hoe meer je het doet, hoe minder je het kunt

20	Oud worden met jou
21	Wat is een goede dood?
29	Beter een week te vroeg dan een dag te laat
35	Hoe gaat dat in de praktijk?
43	Begraven of liever niet?
47	Crematie
52	Spijt en schuld
64	Rouwen voor beginners
92	Rouw bij dieren
105	Een groet vanaf de overkant
117	Groot verdriet voor kleintjes

127

Deel 2

Liefhebben. Jouw superpower

132

Bekma

139

Een graf

143

Fysieke verbondenheid

150

Thuis is waar mijn baasje woont

155

Kilometervreters, helpers en troosters

161

Shame on you

165

Een nieuw dier

173

En al die ándere dan?

179

Ergens onderweg

181

Nawoord

Wat deed jij met je liefde?

185

Meer weten?

Voorwoord

De dood had blauwe ogen

Op het moment dat een huisdier je leven binnenstapt, weet je dat er een dag komt waarop het weer vertrekt. Je hoopt op jaren – veel jaren – maar ergens achter in je hoofd is er dat besef: wie de entree meemaakt, maakt ook de exit mee. Toch ben je nooit op dat afscheid voorbereid, laat staan er klaar voor. Ik was het ook niet toen Pernod stierf.

Pernod was een kat. Een kleine kater met heldere blauwe ogen. Hij werd elf jaar oud. Op de dag dat hij overleed, verloor ik mijn beste vriend.

Ik hou van mensen, maar mijn liefste vriendschappen beleef ik met dieren. Dat is altijd zo geweest. Zoals zovelen vind ik rust en evenwicht in hun nabijheid. In katten gerekend ben ik momenteel zeven. Pernod was nummer vijf. Er waren en zijn meer dieren in mijn leven – allemaal vrienden, allemaal uniek. Toch was het afscheid van Pernod anders. Er was helderheid. Ik was niet alleen degene die losliet, ik was ook getuige van dat loslaten. Onder een open hemel zag ik hem vertrekken, om nooit meer terug te keren. Tegelijkertijd kwam de rouw op mij af, in volle galop.

De dood van een dier is anders dan de dood van een mens. Dieren zijn geen mensen. Ik beschouw mijn dieren niet als mijn kinderen, maar zie ze wel als familie. Het zijn gezinsleden en hun dood snijdt scherp en diep. Wie een dier in zijn hart sluit, voelt die pijn vroeg of laat – misschien voel jij het nu, terwijl je dit leest.

kwetsbaarheid
is geen zwakte,
het is een
keuze.

Dit boek is geschreven om je te troosten. Om inspiratie te geven om anders naar het afscheid van je vriend te kijken. Om dat gebroken hart te laten helen. Of misschien wel: nog even niet.

**Warm je aan deze pagina's.
Hier is liefde en erkenning.
Je bent niet alleen.**

Veronique Puts

Leeftijd: zeven katten, een vink, een hamster, een kauw en een gans

Deel 1

Afscheid nemen

Hoe meer je het doet,
hoe minder je het kunt

Ieder dier dat bij je komt wonen, verdient een stilzwijgende belofte. Die luidt ongeveer: 'Je bent thuis. Je blijft hier zolang je leeft. Je hoeft niet te vertrekken omdat er op een blauwe maandag opeens iemand binnenloopt die moet niezen van je haartjes. Je hoeft ook niet weg als je iets vuilmaakt, of omdat niet alles meer zo vlotjes gaat als toen je een jong veulen was. Maak je geen zorgen over doktersbehandelingen, ik zal alle beslissingen nemen in jouw belang. Er zullen altijd brokjes en gezonde hapjes zijn en warme plekjes om te liggen. Ik zal mijn best doen je rust en harmonie niet te verstoren. Ik neem de verantwoordelijkheid voor je welzijn. Hoe het leven ook verlopen zal, hier ben je thuis. Niet voor eventjes, maar voor altijd.'

Het kan anders lopen, zeker. Er kunnen goede redenen zijn om te variëren op het uitgestippelde pad. Maar een dier in huis halen is een commitment. Voor zolang het leeft. Je dier is kwetsbaar. Het kan niet praten en dus ook niet klagen. Maar dat wil nog niet zeggen dat jij niet moet luisteren, wel integendeel. Je moet alleen luisteren met andere zintuigen. Niet met je oren, maar met je hart en ziel. Altijd.

Wat je hoort, zal je verrassen.

Een zebravink in een sigarenkistje

Het eerste dier dat ik ooit heb begraven, was een zebravink. Ik was een jaar of zes. Mijn broer had een volière vol vliegend gevogelte. Prachtige kanaries, witte en gele. Een handvol zebravinken. Op de bodem scharrelde een familie kwartels rond. Ik hield van al dat gefladder en gekwetter. Dieren maakten in het slaperige dorp waar ik woonde deel uit van het dagelijks leven. Katten waren mijn favorieten, maar er waren ook honden, paarden en varkens. En vogels.

Deze siervogels waren van mijn broer. Ik mocht ernaar kijken, maar ik mocht niet al te dichtbij komen. Mijn broer was bang dat ik zijn volière niet zorgvuldig zou sluiten en hield me op veilige afstand. Daarvoor had hij niet meer nodig dan de geïfronste blik waarvan alle mannen in mijn familie zich bedienden. Kleine meisjes hadden in die tijd weinig inspraak.

Hij zorgde gepassioneerd voor zijn vogels. Elke dag zaadjes geven, bakjes met water verversen. In de zomer vers groen uit de bermen langs de weg plukken en aan de vogels serveren. De kanaries zongen dat het een lieve lust was. Het fascineerde me allemaal eindeloos. De veertjes. Het nestmateriaal. Soms waren er eitjes. Daar kwam meestal niks uit, maar af en toe wonen we de hoofdprijs en waren er kuikentjes. Dat was feest. En af en toe was er een dood vogeltje. Dat was een theoretisch gegeven voor mij, tot de dag dat ik mijn broer uit de volière zag komen met een dood diertje in zijn vuist. In het voorbijgaan legde hij het in mijn hand. Het vogeltje was warm, zacht en bewegingsloos. En ik? Sprakeloos.

Weinig dieren kunnen zo uitgesproken dood zijn als een vogel. Het feit dat ik zo'n vogellijfje waar ik normaal gesproken alleen maar naar kon kijken, niet alleen door de waakzaamheid van mijn broer, maar ook door de aard van het beestje, in mijn hand kon houden, sloeg me met stomheid. Mijn broer verloor alle belangstelling voor het vinkje nu het dood was. Tegelijkertijd maakte mijn interesse een kwantumsprong. Ik voel nu, een halve eeuw later, nog de impact van dat moment.

Ik wist tot diep in mijn kinderhart dat dit dier nooit meer zou fladderen. Nieuwe batterijtjes zouden dit niet fiksen. Het was tijd voor mijn eerste begrafenis. Ik besloot meteen dat ik daar goed in was. Ik kiepste ongevraagd een sigarendoosje van mijn grootvader leeg. De sigaren zouden wel zonder kunnen. Ik legde het vogeltje in het kistje en het kistje in een kuiltje onder de beukenhaag achter de schuur. Een bergje zand om af te sluiten. Op het graf zette ik een kruisje. Gemaakt van twee kleurpotloden. Ik koos twee tinten blauw.

Ik liep weg en vergat de dood weer. Heerlijk is de kindertijd.

© 2026 Uitgeverij Manteau / Standaard Uitgeverij nv,
Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen en Veronique Puts

www.standaarduitgeverij.be
info@standaarduitgeverij.be

Vertegenwoordiging in Nederland:
New Book Collective, Utrecht
www.newbookcollective.com

Eerste druk september 2026

Omslagontwerp en opmaak binnenwerk: Jirka De Preter

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Niets uit dit boek mag op enigerlei wijze worden gebruikt of gereproduceerd voor het trainen van kunstmatige-intelligentietechnologieën of -systemen. Dit werk mag niet gebruikt worden voor tekst- en datamining (artikel 4, lid 3 Richtlijn (EU) 2019/790).

Ondanks alle zorg die aan de samenstelling van de uitgave werd besteed, kan de redactie of de auteur noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze publicatie zou kunnen voorkomen.

ISBN 978 90 223 4333 3
D/2026/0034/309
NUR 740 / 749